

DE BROERS KARAMAZOV

© Copyright 2005, 2014 Vertaling, nawoord en aantekeningen:
ARTHUR LANGEVELD en UITGEVERIJ G.A. VAN OORSCHOT,
AMSTERDAM

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Fjodor Dostojevski

De broers Karamazov

Uitgeverij G.A. van Oorschot
Amsterdam

Vertaald uit het Russisch en van aantekeningen voorzien
door Arthur Langeveld

Een * in de tekst verwijst naar de aantekeningen op blz. 947 e.v.

DE BROERS KARAMAZOV

Roman in vier delen met een epiloog

Voor Anna Grigorjevna Dostojevskaja

Waarachtig, ik verzeker u: als een graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft het één graankorrel, maar wanneer hij sterft draagt hij veel vrucht.

(Johannes 12:24)

WOORD VOORAF

Nu ik aan het levensverhaal van mijn held, Aleksej Fjodorovitsj Karamazov, begin, voel ik mij enigszins onzeker. En wel hierom: hoewel ik Aleksej Fjodorovitsj mijn held noem, weet ik zelf maar al te goed dat hij absoluut geen groot man is, en daarom voorzie ik onvermijdelijke vragen als: wat is er zo opmerkelijk aan Aleksej Fjodorovitsj dat u hem tot held hebt gekozen? Wat heeft hij voor bijzonders gedaan? Waardoor is hij bekend en wie kent hem? Waarom moet ik, lezer, mijn tijd verspillen met het bestuderen van de feiten uit zijn leven?

Deze laatste vraag is de pijnlijkste, want daar kan ik slechts op antwoorden: «Misschien zult u dat zelf zien in de roman.» Maar als ze de roman dan uitlezen en het niet zien, als ze niets opmerkelijks aan mijn Aleksej Fjodorovitsj vinden? Ik zeg dit omdat ik het met pijn in het hart voorzie. Ík vind hem opmerkelijk, maar ik betwijfel sterk of ik in staat ben dit op de lezer over te brengen. De zaak is dat hij weliswaar een man van de daad is, maar één wiens daden vaag en onduidelijk zijn. Het zou overigens vreemd zijn in een tijd als de onze van de mensen duidelijkheid te vergen. Eén ding is echter tamelijk zeker: dat hij een vreemd mens is, zelfs een zonderling. Maar vreemdheid en zonderlingheid zijn eerder schadelijk dan dat zij recht geven op aandacht, vooral wanneer iedereen ernaar streeft om het bijzondere te veralgemenen en in de algemene zinloosheid nog enige algemene zin te ontdekken. Zonderling betekent in de meeste gevallen toch: individueel en apart. Of niet soms?

Mocht u het met deze laatste stelling niet eens zijn en antwoorden: «welnee» of «niet altijd», dan zult u mij wat betreft de waardering van mijn held, Aleksej Fjodorovitsj, beslist een hart onder de riem steken. Want niet alleen is een zonderling «niet altijd» individueel en apart, dikwijls draagt hij integendeel juist de kern van het geheel in zich, terwijl de overige mensen van zijn tijdperk allemaal zo met de heersende wind zijn meegewaaid, dat zij daar tijdelijk van zijn losgeraakt...

Ik zou trouwens geheel hebben afgezien van deze volstrekt on-

interessante en duistere overwegingen en gewoon zonder voorwoord met de deur in huis zijn gevallen: wie het leuk vindt, leest het toch wel; maar het probleem is dat ik één levensverhaal heb, doch twee romans.* De voornaamste daarvan is de tweede – die handelt over de daden van mijn held in ónze tijd, in ons eigen heden. De eerste roman speelt dertien jaar geleden en is eigenlijk zelfs nauwelijks een roman te noemen, maar slechts één episode uit de vroegste jeugd van mijn held.* Ik kan het onmogelijk zonder deze eerste roman stellen, omdat anders veel in de tweede roman onbegrijpelijk zou worden. Maar op die manier compliceer ik nog aanzienlijk wat al bij het begin moeilijk was: wanneer zelfs ik, dus de biograaf zelf, al vind dat één roman voor zo'n bescheiden en onbestemde held wellicht teveel is, hoe kan ik dan nu met twee boeken voor de dag komen en hoe moet ik een dergelijke hovaardij van mijn kant verklaren?

Ik weet niet hoe ik deze vraagstukken moet oplossen en daarom besluit ik ze maar geheel onopgelost te laten. Uiteraard heeft de scherpzinnige lezer allang begrepen, dat ik hier van meet af aan toe geneigd was, en voelt hij alleen maar ergernis dat ik zoveel vruchteloze woorden en kostbare tijd verkwist. Hierop kan ik kort en duidelijk antwoord geven: ik verkwist vruchteloze woorden en kostbare tijd ten eerste uit beleefdheid en ten tweede uit sluwheid: opdat niemand kan zeggen dat ik hem niet heb gewaarschuwd. Ik ben er trouwens wel blij om dat mijn roman als vanzelf in twee verhalen uiteen is gevallen (met behoud van de eenheid der delen): de lezer die kennis heeft genomen van het eerste verhaal kan zelf uitmaken of het voor hem de moeite loont aan het tweede te beginnen. Natuurlijk is niemand iets verplicht; men kan het boek ook na de eerste twee bladzijden van het eerste verhaal terzijde leggen om het nooit meer open te slaan. Maar er zijn zulke gewetensvolle lezers die het beslist helemaal uit willen lezen om een onfeilbaar en onpartijdig oordeel te kunnen vellen; daartoe behoren bijvoorbeeld alle Russische critici. Voor zulke lezers is mijn geweten in ieder geval rustiger: niettegenstaande al hun grondigheid en goede trouw geef ik ze toch een volkomen legitieme reden om het verhaal al bij de eerste episode van de roman terzijde te leggen. Hiermee is dit voorwoord ten einde. Het is volkomen overbodig, dat geef ik volmondig toe, maar aangezien het nu eenmaal geschreven is, moet het maar blijven staan.

En nu ter zake.

Eerste deel

